

K A L E V I

A H O

SIEIDI ☒ SYMPHONY No.5

COLIN CURRIE percussion
LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA
DIMA SLOBODENIOUK

AHO, Kalevi (b.1949)

Sieidi (2010) *(Fennica Gehrman)* 36'04

Concerto for Solo Percussion and Orchestra

1	Beginning ($\text{♩}=76$)	6'12
2	Bar 165. <i>Più mosso</i>	2'53
3	Bar 235. <i>Prestissimo, furioso</i>	2'43
4	Bar 352. <i>Tempo I^o</i>	4'41
5	Bar 454. <i>Andante</i>	6'04
6	Bar 559. <i>Allegretto</i>	4'43
7	Bar 678. <i>Presto</i>	3'26
8	Bar 775. <i>Allegretto</i>	5'19

Colin Currie *percussion*

Symphony No. 5 (1975–76) *(Fennica Gehrman)* 24'11

9	Beginning	6'08
10	Bar 113	7'34
11	Bar 273. <i>Poco meno mosso</i>	6'37
12	Bar 489. <i>Lento</i>	3'52

Jaan Ots *conductor 2*

TT: 61'08

Lahti Symphony Orchestra
Dima Slobodeniouk *conductor*

Kalevi Aho

Kalevi Aho, one of Finland's foremost contemporary composers, was born in Forssa in southern Finland on 9th March 1949. He commenced violin studies in his home town at the age of ten, and his first compositions also date from this time. From the autumn of 1968 he studied the violin and composition at the Sibelius Academy in Helsinki; his composition teacher was Einojuhani Rautavaara.

After graduating as a composer (1971), Kalevi Aho continued his studies in Berlin (1971–72) as a pupil of Boris Blacher at the Staatliche Hochschule für Musik und darstellende Kunst. From 1974 until 1988 he was a lecturer in musicology at Helsinki University, and from 1988 until 1993 he was a professor of composition at the Sibelius Academy. Since the autumn of 1993 he has worked in Helsinki as a freelance composer.

The central focus of Aho's work consists of large-scale orchestral, chamber and vocal works; to date his output includes five operas (1978–2017), seventeen symphonies (1969–2014), thirty-two concertos (1981–2020), three chamber symphonies for string orchestra, other orchestral and vocal music and a large amount of music for chamber ensembles and solo instruments.

He has also made a number of arrangements and orchestrations of works by other composers. The most important of these is the completion of Uuno Klami's unfinished ballet *Pyörteitä* (*Whirls*). In 1992 the Lahti Symphony Orchestra appointed Kalevi Aho composer in residence, and since 2012 he has been its composer laureate.

In Finland Aho has also gained a reputation as an assiduous writer on music and with his writings and speeches he has also taken a critical stand on the country's culture politics. He has occupied a number of important positions in Finnish cultural life.

***Sieidi*. Concerto for Solo Percussion and Orchestra**

In May 2009, percussion virtuoso Colin Currie was the soloist with the Tapiola Sinfonietta, the orchestra of Helsinki's neighbouring city of Espoo, in the concerto *Veni, veni, Emmanuel* by James MacMillan. During his visit Colin said he would like to meet me, and when we met, he told me the reason why – he wanted me to compose a percussion concerto for him.

I wrote the concerto in 2010, and the London Philharmonic Orchestra premièred it in London on 14th April 2012. Colin Currie was the soloist and the concert was conducted by Osmo Vänskä.

Normally, in a percussion concerto, the soloist has to play surrounded by a huge battery of instruments, often behind the orchestra. In *Sieidi* he uses only nine instruments, and he is in front of the orchestra the whole time. The instruments are in a row in front of the platform, starting with the djembe on the far right (as viewed by the audience) and ending with the tam-tam on the far left. The soloist plays only one instrument at a time. The concerto begins with a djembe solo, which is followed after a bridge passage by the darabuka. The soloist then proceeds from the hand-beaten instruments to membranophones played with drumsticks: the five tom-toms and the snare drum. These are followed by the wooden percussions: the five-octave marimba, wood blocks and temple blocks. Finally the soloist arrives at the metal percussions: the vibraphone and tam-tam on the left-hand side at the front of the platform. A tam-tam cadenza marks a turning point; from then onwards the soloist works back across the platform in the reverse order, ending with the djembe with which he began. This way the listener can also keep a visual track of the concerto's progress.

The orchestra also has three other percussionists using different instruments than the soloist. One of them (the timpanist; there are in the concerto also some big timpani solos) plays behind the orchestra, and the other two are in the centre of the

hall, facing each other on either side. In this way I have tried to create musical space effects as well.

The title of the concerto, *Sieidi*, is in the language spoken by the Sámi, an indigenous Finno-Ugric people nowadays living as small minorities in the northern parts of Finland, Norway, Sweden and Russia. Their ancient culture is by nature shamanistic, and ‘sieidi’ denotes an ancient cult place such as an unusually-shaped rock. The central idea behind the choice of title was the fact that the world première was to take place in a huge city, London. I wanted to remind the audience that there are many endangered cultural minorities around the world, and *Sieidi* thus also speaks for them.

However, *Sieidi* does not represent only the Sámi of Finnish shamanistic ritual. The music opens with African djembe drumming followed by an Arabian darabuka. Then the soloist proceeds from European percussion instruments to Oriental tam-tam before returning in the reverse order. Some of the scales carry echoes of Arabian Classical music. The starting point has thus been a universal approach to ritual and shamanism.

The *Sieidi* concerto is in one movement but divided into several sections both faster and slower, wildly rhythmic, lyrical and more static. For the soloist it is extremely demanding because he is constantly having to switch from one technique to another – for djembe and darabuka playing with the hands differs radically from that of tom-tom or drumstick technique or the playing of pitched percussion instruments such as the marimba and vibraphone. The orchestra occupies such an important role that the work could almost be considered a concerto for orchestra.

Sieidi has, over quite a short period, become my most performed orchestral work – close to 80 performances so far (March 2020), with the prospect of many more on five continents by several percussionists.

Symphony No. 5

The backdrop to my Fifth Symphony, composed in 1975–76, is a vision of the incoherence of our existence. There is really nothing in the world or in our lives that is entirely complete and clear-cut – joy may be mingled with sorrow, grief with comicality, love with anger. People’s mutual interests often collide; communication problems and a lack of understanding arise. The relationships between nations are full of contradictions; different social ideologies or religions fight each other, often resulting in wars.

I have expressed this vision in the music by constantly letting various musical events overlap, sometimes without there being any connection between them; the polyphony of melodic lines has changed into a polyphony of different ‘musics’ sounding together. Often, one of the simultaneous musical events becomes more dominant than the others, only to yield its supremacy a moment later when another type of idea comes to the fore.

The overall form is characterized by big climaxes which, towards the end, become even more massive and chaotic. This single-movement symphony is dominated by a ‘maximalist’ aesthetic – the work’s first climax already tries to exceed normal proportions, and throughout the piece the listener has no chance to escape from its contradictory world except for one brief moment before the last musical exertion: having broken down into a chaos of several dozen lines, the music collapses into a long general pause, followed by quiet B minor chords from the horns, before the symphony’s coda begins.

Two conductors are required to perform the work – at several points the orchestra is divided into two parts, with one half playing at a different tempo from the other, or with one orchestral group starting to get faster stepwise until it is twice as fast, while the other remains at the same tempo, until the underlying pulses of the two orchestral groups converge.

In my output the Fifth Symphony was a breakthrough work, one in which I really tested my limits. Composing it was an exceptional effort, because the work in all its complexity was constantly transcending the limits of my imaginative abilities. Completing the symphony did, however, leave me with the liberating feeling that everything was now possible – that any musical problem or crisis could be overcome. If I hadn't written this symphony, I would surely have been unable to compose works such as the chamber opera *Avain (The Key)*; 1977–78), which is aesthetically just as intense. The first performance of the Fifth Symphony was given in Helsinki on 19th April 1977 by the Finnish Radio Symphony Orchestra conducted by Okko Kamu.

© *Kalevi Aho 2020*

Colin Currie is a dynamic and adventurous soloist whose commitment to commissioning and creating new music was recognised in 2015 by the Royal Philharmonic Society who awarded him the Instrumentalist Award. From his earliest years Currie forged a pioneering path in creating new music for percussion, winning the Royal Philharmonic Society Young Artist Award in 2000 and receiving a Borletti-Buitoni Trust Award in 2005. Currie has premiered works by composers such as Steve Reich, Elliott Carter, HK Gruber, Mark-Anthony Turnage, James MacMillan, Jennifer Higdon, Sir Harrison Birtwistle, Helen Grime, Einojuhani Rautavaara and Kalevi Aho.

Currie's orchestral engagements have included appearances with the New York Philharmonic, Concertgebouworkest, London Philharmonic Orchestra, Philharmonia Orchestra, Helsinki Philharmonic Orchestra, Royal Stockholm Philharmonic Orchestra and Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin. He performs solo recitals and chamber music with partners including Håkan Hardenberger, the JACK Quartet, Huw Wat-

kins, Nicolas Hodges and his own Colin Currie Quartet, for performances at venues and festivals such as the Southbank Centre, Edinburgh Festival, BBC Proms, Lucerne Festival, Vienna Konzerthaus, de Doelen Rotterdam and Wigmore Hall.

Currie's dynamic ensemble the Colin Currie Group was formed in 2006 to celebrate the music of Steve Reich and made its acclaimed début at the BBC Proms. Since then, with Reich's personal endorsement, Currie and his ensemble have taken on the role of ambassadors of *Drumming*, which they have recorded and performed internationally, with future plans to première a new work by Reich.

Currie is artist in association at London's Southbank Centre where he performs every season, and artistic curator of the Grafenegg Academy.

www.colincurrie.com

The **Lahti Symphony Orchestra** is an orchestra that is proud of its traditions but also has an innovative attitude. At the heart of its activity is a broad and wide-ranging series of symphony concerts, plus high-quality concerts of lighter music. Considerable emphasis is laid on work directed at children and young people. The orchestra is based at the Sibelius Hall, the acoustics of which have been listed as among the best in the world.

For some decades the chief conductors have been Finnish musicians of world-wide renown – Osmo Vänskä, Jukka-Pekka Saraste, Okko Kamu and most recently Dima Slobodeniouk, who took over as principal conductor in the autumn of 2016. The same conductors have also served as artistic director of the Sibelius Festival that the orchestra has organized since 2000.

The widespread worldwide acclaim of the Lahti Symphony Orchestra stems from its extensive catalogue of recordings, numerous international tours and online concerts. More than thirty years of recordings, mostly for BIS, have resulted in around a hundred discs, many international record prizes, three platinum discs and

seven gold discs. Its Sibelius recordings with Osmo Vänskä – among them the original versions of the composer’s Violin Concerto and Fifth Symphony – have been especially well received, and laid the foundations of the orchestra’s international reputation for playing Sibelius. Music by the orchestra’s composer laureate Kalevi Aho has also played a major role in its recording production.

The Lahti Symphony Orchestra has appeared at many prestigious festivals and at leading venues all over the world, including the BBC Proms in London, the White Nights Festival in St Petersburg, performances in the Concertgebouw in Amsterdam, Philharmonie in Berlin, Musikverein in Vienna and Teatro Colón in Buenos Aires. Concert tours have taken the orchestra to Japan, China, South Korea, the USA, South America and many European countries.

www.sinfoniahahti.fi

Dima Slobodeniouk took over as principal conductor of the Lahti Symphony Orchestra in the autumn of 2016. Since September 2013 he has also been music director of the Orquesta Sinfónica de Galicia, winning particular praise for his inventive programme planning and deep knowledge of the repertoire. In his conducting, Slobodeniouk combines the cultural and musical heritage of the country of birth, Russia, with that of his adopted homeland, Finland.

Orchestras with which he has worked include the Concertgebouworkest in Amsterdam, Berliner Philharmoniker, Leipzig Gewandhaus Orchestra, Bavarian Radio Symphony Orchestra, London Philharmonic Orchestra and the Boston, Chicago and Sydney Symphony Orchestras. Soloists at concerts he has conducted include Leif Ove Andsnes, Lisa Batiashvili, Yefim Bronfman, Truls Mørk, Yuja Wang and Frank Peter Zimmermann.

The BIS recording of Kalevi Aho’s Bassoon Concerto on which Slobodeniouk conducts the Lahti Symphony Orchestra won a prestigious *BBC Music Magazine*

Award in 2018, and in July 2019 his BIS disc of piano concertos was released, with the Van Cliburn Competition winner Haochen Zhang as soloist. His other BIS recordings include music by Stravinsky with the Orquesta Sinfónica de Galicia and violinist Ilya Gringolts, works by Sebastian Fagerlund with the Gothenburg Symphony Orchestra, and Prokofiev's Suites from *The Gambler* and *The Stone Flower* with the Lahti Symphony Orchestra.

Born in Moscow, Dima Slobodeniouk studied the violin at Moscow Central Music School, Jyväskylä Conservatory and Sibelius Academy. He studied conducting under Atso Almila, Leif Segerstam and Jorma Panula at the Sibelius Academy, and also under Ilya Musin and Esa-Pekka Salonen. Slobodeniouk has in recent years worked with students at the Verbier Festival Academy and begun a conducting initiative with the Orquesta Sinfónica de Galicia, providing an opportunity for students to work on the podium with a professional orchestra.

<https://dima-slobodeniouk.com>

Kalevi Aho

Keskeisiin suomalaisiin nykysäveltäjiin kuuluva Kalevi Aho syntyi Forssassa maaliskuun 9. päivänä 1949. Hän alkoi opiskella viulunsoittoa kotikaupungissaan kymmenen vuoden ikäisenä, ja hänen ensimmäiset sävellyksensä ovat peräisin jo tuolta ajalta. Syksystä 1968 hän opiskeli viulunsoittoa ja sävellystä Sibelius-Akatemiassa; hänen sävellysopettajanaan oli Einojuhani Rautavaara.

Suoritettuaan sävellysdiplomin keväällä 1971 Aho jatkoi opintojaan Berliinissä Boris Blacherin johdolla (Staatliche Hochschule für Musik and darstellende Kunst, 1971–72). Vuodesta 1974 vuoteen 1988 hän toimi Helsingin yliopistossa musiikkitieteen lehtorina, ja vuosina 1988–93 hän työskenteli Sibelius-Akatemian sävellyksen professorina. Syksystä 1993 Aho on työskennellyt vapaana säveltäjänä.

Ahon tuotannon keskeinen osa koostuu laajamuotoisista orkesteri-, kamarimusiikki- ja vokaaliteoksista. Tällä hetkellä hänen tuotantoonsa kuuluu viisi oopperaa (1978–2013), seitsemäntoista sinfoniaa (1969–2017), kolmekymmentäkaksi konserttoa (1981–2020), kolme kamarisinfoniaa jousiorkesterille, muuta orkesteri- ja vokaalimusiikkia, suuri määrä kamarimusiikkia eri kokoonpanoille sekä lukuisia soolosoitinteoksia.

Hän on tehnyt myös lukuisia orkestrointeja ja sovituksia muiden säveltäjien teoksista. Tärkein näistä on Uno Klamin keskeneräisen baletin *Pyörteitä* täydentäminen. Vuodesta 1992 Aho on toiminut Sinfonia Lahden nimikkosäveltäjänä, ja syksyllä 2011 hänet nimitettiin orkesterin kunniasäveltäjäksi.

Sävellystyön ohella Aho on tullut tunnetuksi taitavana ja yhteiskunnallisesti valveutuneena kirjoittajana, ja hän on kirjoituksillaan ja puheillaan useasti ottanut kantaa myös Suomen kulttuuripolitiikkaan. Hänellä on ollut useita tärkeitä organisaatorisia tehtäviä Suomen kulttuurielämässä.

***Siidi.* Konsertto lyömäsoittimille ja orkesterille**

Toukokuussa 2009 skottilainen lyömäsoitintaituri Colin Currie soitti Tapiola Sinfoniettan solistina James MacMillanin lyömäsoitinkonsertton *Veni, veni, Emmanuel*. Colin halusi samassa yhteydessä tavata minut, ja tapaamisessamme hän esitti asiansa – että säveltäisin hänelle lyömäsoitinkonsertton.

Sävelsin konsertton vuonna 2010, ja kantaesitys tapahtui London Philharmonic Orkestran konsertissa Lontoossa 18.4.2012; Colin oli solistina ja orkesteria johti Osmo Vänskä.

Normaalisti lyömäsoitinkonsertoissa solisti joutuu soittamaan suuren lyömäsoitinarsenaalin ympäröimänä, monesti orkesterin takana. *Sieidissä* solistin käyttämiä soittimia on vain yhdeksän, ja solisti on koko ajan muun orkesterin edessä. Hänen käyttämänsä instrumentit on sijoitettu riviin lavan eteen, alkaen djembestä lavan oikealla reunalla (katsomosta katsoen) ja päätuen tam-tamiin vasemmalla reunalla. Solisti soittaa teoksessa vain yhtä lyömäsoitinta kerrallaan. Teos alkaa djembe-soololla, jota seuraa orkesterin välikkeen jälkeen darabuka-osuus. Käsi-rumpusoittimista siirrytään rumpukapuloin soitettaviin kalvosoittimiin, viiteen tomtomiin ja pikkurumpuun. Nämä seuraavat puiset lyömäsoittimet, 5-oktaavinen marimba sekä puublokkit ja tempeliblokkit (wood blocks, temple blocks). Lopulta solisti päätyy metallisiin lyömäsoittimiin vibrafoniin ja tam-tamiin, lavan etuosan vasemmalle reunalle. Tam-tam-kadenssi on teoksen käännekohta; sen jälkeen solisti palaa käänteisessä järjestyksessä takaisin ja päättää teoksen djembellä, jolla sen aloittikin. Tällä tavoin kuulija voi myös visuaalisesti seurata teoksen etenemistä.

Orkesteriin kuuluu lisäksi kolme muuta lyömäsoittajaa, jotka rummuttavat eri instrumentteja kuin solisti. Orkesterin lyöjistä patarumpali soittaa orkesterin takana (teokseen sisältyy myös muutama suuri patarumpusoolo), ja kaksi muuta on salin etuosan laidoilla vastapäätä toisiaan. Tällä tavoin olen pyrkinyt luomaan teokseen myös musiikillisia tilaefektejä.

Annoin teokselle saamenkielisen alaotsikon *Siidi*. Saamelaiset ovat suomalaisten sukulaiskansa, ja heitä asuu pieninä vähemmistöinä Suomen, Norjan, Ruotsin ja Venäjän pohjoisimmissa osissa. Heidän vanha kulttuurinsa oli luonteeltaan šamanistista, ja ”sieidi” merkitsee saamelaisten pyhää uhrikiveä ja kulttipaikkaa. Keskeisenä syynä otsikon valintaan oli, että kantaesitys tapahtui suurkaupungissa, Lontoossa, jolloin otsikolla halusin muistuttaa sikäläistä yleisöä siitä, että maailmassa on saamelaisten kaltaisia monia pieniä, kieleltään ja kulttuuriltaan uhana-laisia kansoja. Teos on samalla heidän puolustuspuheensa. *Siidi* ei kuvaa kuitenkaan yksinomaisesti saamelaista tai suomalaista rituaalisuutta. Konsertto alkaa afrikkalaisen djemben rummutuksella, jota seuraa arabialainen darabuka. Tästä siirrytään eurooppalaisten lyömäsoittimien kautta itämaiseen tam-tamiin, kunnes palataan takaisin. Joissakin käytetyissä asteikoissa on arabialaisen klassisen musiikin kaikuja. Konsertin lähtökohtana oli siten maailman kaikille kansoille yhteinen ikiaikainen šamanismi ja rituaalisuus.

Siidi-konsertto on yksiosainen, mutta jakautuu useihin nopeampiin ja hitaampiin, villiin rytmisiin ja lyyrisempiin, rauhallisempiin jaksoihin. Solistille teos on erittäin vaativa, koska hän joutuu vaihtamaan soittotekniikkaansa koko ajan – djemben ja darabukan käsirumputekniikka kun poikkeaa olennaisesti tom-tomien tai pikkurummun kapularumputekniikasta tai säveltäsollisten lyömäsoittinten marimban ja vibrafonin soittotekniikasta. Myös orkesterin osuus on niin tärkeä, että teosta voi pitää samalla miltei konserttona orkesterille.

Sieidistä on lyhyessä ajassa tullut kaikkein esitetyin teokseni - konserttiesityksiä on kertynyt maaliskuuhun 2020 mennessä jo noin 80, ja jatkossa tiedossani on edelleen lukuisia esityksiä viidessä eri maanosassa usean eri lyömäsoittajan toimesta.

Sinfonia nro 5

Vuosina 1975–76 säveltämäni 5. sinfonian taustalla on näkemys olemassaolomme ristiriitaisuudesta. Juuri mikään maailmassa ja elämässä ei ole täysin ehyttä ja selväpiirteistä – iloon voi sekaantua surua, murheeseen koomisuutta, rakkauteen vihaa. Ihmisten keskinäiset intressit törmäävät monesti toisiinsa, syntyy kommunikaatiovaikeuksia ja ymmärtämättömyyttä. Kansojen väliset suhteet ovat ristiriitojen täyttämiä ja eri yhteiskuntaideologiat tai uskonnot taistelevat keskenään, jolloin seurauksena on usein sotia.

Tätä visiota on ilmennetty musiikissa siten, että sävellyksessä soi koko ajan päällekkäisiä erilaisia musiikillisia tapahtumia, joilla joskus ei ole juuri mitään yhteistä toistensa kanssa; melodisten linjojen polyfonia on vaihtunut moniäänisten osamusiikkien polyfoniaksi. Usein joku samanaikaisista musiikillisista tapahtumista on muita vallitsevampi, antaakseen hetkeä myöhemmin ylivallan jollekin toisenseläiselle esiinmurtautuvalla musiikille.

Kokonaismuotoa hahmottavat suuret nousut, jotka loppua kohti muodostuvat yhä massiivisemmiksi ja kaoottisemmiksi. Yksiosaista sinfoniaa vallitsee ”maksimalistinen” estetiikka – jo teoksen ensimmäinen huipennus pyrkii ylittämään tavanomaiset mittasuhteet, eikä kuulijaa koko sävellyksen aikana päästetä rauhoittumaan sävellyksen ristiriitaisesta maailmasta kuin yhdeksi pieneksi hetkeksi ennen viimeistä musiikillista voimanponnistusta: monikymmenääniseksi kaaokseksi hajonnut musiikki luhistuu pitkään kenraalipaussiin, jota seuraavat käyrätorvien hiljaiset h-molli-soinnut, ennen kuin sinfonian kooda alkaa.

Sävellyksen toteuttaminen vaatii kaksi kapellimestaria – muutamin kohdin orkesteri jakaantuu kahteen osaan joko niin, että toinen puoli orkesterista soittaa eri tempossa kuin toinen, tai sitten toinen orkesteriryhmä alkaa tehdä asteittaista kiihdytystä puolta nopeampaan tempoon toisen ryhmän pysytellessä samassa tempossa, kunnes molempien orkesteriryhmien pulssit taas kohtaavat.

5. sinfonia on tuotannossani murrosteos, jossa toden teolla koettelin rajojani. Sen säveltäminen oli poikkeuksellinen voimanponnistus, koska teos monimutkaisuudessaan oli koko ajan ylittämäisillään kuvittelukykyäni rajat. Sinfonian valmistuminen jätti kuitenkin vapauttavan tunteen, että kaikki on nyt mahdollista – mistä hyvänsä musiikillisesta kriisistä tai ongelmasta on mahdollista selviytyä. Ilman tämän sävellyksen luomista en olisi varmaan kyennyt säveltämään mm. estetiikaltaan yhtä äärimmäistä kamarioopperaani *Avain* (1977–78). Viidennen sinfonian kantaesitys tapahtui Helsingissä 19.4.1977, Radion sinfoniaorkesteria johti Okko Kamu.

© *Kalevi Aho 2020*

Colin Currie on dynaaminen ja seikkailunhaluinen solisti, jonka sitoutumisen uuden musiikin tilaamiseen ja luomiseen Royal Philharmonic Society huomioi vuoden 2015 instrumentalistipalkinnollaan. Currie on tehnyt jo hyvin varhaisessa vaiheessa urauurtavaa työtä luoden uutta musiikkia lyömäsoittimille ja voitti Royal Philharmonic Societyn nuoren solistin palkinnon vuonna 2000 ja Borletti-Buitoni Trustin palkinnon vuonna 2005. Currie on kantaesittänyt teoksia mm. seuraavilta säveltäjiltä: Steve Reich, Elliott Carter, HK Gruber, Mark-Anthony Turnage, James MacMillan, Jennifer Higdon, Sir Harrison Birtwistle, Helen Grime, Einojuhani Rautavaara ja Kalevi Aho.

Currie on esiintynyt mm. New Yorkin filharmonikkojen, Concertgebouw-orkesterin, Lontoon filharmonisen orkesterin, Philharmonia-orkesterin, Helsingin kaupunginorkesterin, Tukholman kuninkaallisten filharmonikkojen ja Rundfunk-Sinfonieorchester Berlinin solistina. Currie esiintyy myös omin resitaalein ja kamarimuusikkona mm. Håkan Hardenbergerin, JACK Quartetin, Huw Watkinsin, Nicolas Hodgesin ja oman Colin Currie Quartetin kanssa esiintymispaikkoinaan mm. South-

bank Centre, Edinburghin festivaali, BBC Proms -festivaali, Lucernin festivaali, Wienin konserttitalo, de Doelen -konserttitalo (Rotterdam) ja Wigmore Hall.

Currien dynaaminen yhtye Colin Currie Group perustettiin vuonna 2006 juhlistamaan Steve Reichin musiikkia ja teki viisi tähteä saaneen debyyttinsä BBC Proms -festivaalilla. Siitä lähtien Currie yhtyeineen on säveltäjän suostumuksella ottanut virallisen lähettilään roolin teokselle *Drumming*, jonka he ovat levyttäneet ja esittäneet kansainvälisesti, ja heillä on myös tulevaisuuden suunnitelmana kantaesittää Reichin uusi teos.

Currie tekee tiivistä yhteistyötä (artist in association) Lontoon Southbank Centren kanssa esiintyen siellä joka kaudella, ja hän on myös Grafenegg-akatemian taiteellinen kuraattori.

www.colincurrie.com

Sinfonia Lahti on perinteet tunteva ja uutta luova lahtelainen, suomalainen ja kansainvälinen orkesteri. Sinfonia Lahden toiminnan ytimessä on laaja ja monipuolinen sinfoniakonserttien sarja, jota täydentävät laadukkaat viihdekonsertit. Painokkaassa osassa on Lahden ja sen alueen lapsille ja nuorille suunnattu toiminta. Orkesterin koti on Sibeliustalo, jonka ovat listanneet akustiikaltaan yhdeksi maailman parhaista konserttisaleista.

Vakituisina kapellimestareinaan orkesterilla on jo usean vuosikymmenen ajan ollut maailmalla menestyvät suomalaistaiteilijat – Osmo Vänskä, Jukka-Pekka Saraste, Okko Kamu ja viimeisimpänä syksyllä 2016 orkesterin ylikapellimestarina aloittanut Dima Slobodeniouk. Samat kapellimestarit ovat toimineet myös orkesterin Sibeliustalossa vuodesta 2000 lähtien järjestämän Sibelius-festivaalin taiteellisina johtajina.

Sinfonia Lahden laajan tunnettuuden maailmalla ovat luoneet mittava levytystoiminta, lukuisat ulkomaanvierailut ja verkkokonsertit. Jo yli 30 vuotta jatkunut

levytystyö pääosin ruotsalaisen BIS-levymerkin kanssa on tuottanut lukuisia kansainvälisiä levypalkintoja, kolme platinalevyä ja seitsemän kultalevyä tuoneet noin sata äänitettä. Erityistä huomiota ovat saaneet Osmo Vänskän johtamat, orkesterin maineelle kansainvälisesti tunnettuna Sibelius-orkesterina pohjaa luoneet Sibelius-levytykset mm. viulukonserton ja viidennen sinfonian alkuperäisversioista. Orkesterin kunniasäveltäjän Kalevi Ahon tuotannolla on niin ikään merkittävä rooli orkesterin levytystuotannossa.

Sinfonia Lahti on esiintynyt useilla merkittävillä festivaaleilla ja musiikki-areenoilla ympäri maailman, mm. BBC Proms -festivaalilla Lontoossa, Valkeat yöt -festivaalilla Pietarissa, Amsterdamin Concertgebouwssa, Berliinin filharmoniaassa, Wienin Musikvereinissa ja Buenos Airesin Teatro Colónissa. Orkesterin konserttievierailut ovat suuntautuneet Japaniin, Kiinaan, Etelä-Koreaan, Yhdysvaltoihin, Etelä-Amerikkaan sekä useisiin Euroopan maihin.

www.sinfoniahahti.fi

Dima Slobodeniouk aloitti Sinfonia Lahden ylikapellimestarina syksyllä 2016. Hän on toiminut syyskuusta 2013 lähtien myös Galician sinfoniaorkesterin musiikillisenä johtajana ja saanut erityisen paljon kiitosta kekseliäästä ohjelmistosuunnittelusta sekä syvällisestä ohjelmistotuntemuksesta. Slobodeniouk yhdistää työssään syntymämaansa Venäjän ja myöhemmän kotimaansa Suomen kulttuurilliset vaikutukset ja musiikillisen perinnön.

Hän työskentelee mm. Amsterdamin Concertgebouw-orkesterin, Berliinin filharmonikkojen, Leipzigin Gewandhausorchesterin, Baijerin radion sinfoniaorkesterin, Berliinin radion sinfoniaorkesterin, Lontoon filharmonikkojen, sekä Chicagon, Houstonin, Baltimoren ja Sydneyn sinfoniaorkestereiden kanssa. Solisteina hänen johtamissaan konserteissa esiintyvät mm. Leif Ove Andsnes, Joshua Bell, Truls Mørk, Baiba Skride, Yuja Wang ja Frank Peter Zimmermann.

Sinfonia Lahden levytys (BIS), jossa Slobodeniouk johtaa Kalevi Ahon fagottikonserteron, sai vuonna 2018 arvovaltaisen *BBC Music Magazine Awardin*, ja heinäkuussa 2019 ilmestyi hänen johtamansa pianokonserttolevytys (BIS) solistinaan Van Cliburn -voittaja Haochen Zhang. Slobodenioukin johtamat muut levytykset sisältävät mm. Stravinskya viulisti Ilja Gringoltsin ja Galician sinfoniaorkesterin kanssa ja Sebastian Fagerlundin teoksia Göteborgin sinfonikkojen kanssa.

Moskova-laissyntyinen Dima Slobodeniouk opiskeli viulunsoittoa Moskovan keskusmusiikkikoulussa, Keski-Suomen konservatoriossa ja Sibelius-Akatemiassa. Hän opiskeli orkesterinjohtoa Sibelius-Akatemiassa opettajinaan Atso Almila, Leif Segerstam ja Jorma Panula sekä Ilja Musinin ja Esa-Pekka Salosen johdolla. Innostaakseen tulevaisuuden nuoria muusikoita Slobodeniouk on työskennellyt viime vuosina opiskelijoiden kanssa Verbierin festivaaliakatemiassa sekä tehnyt Galician sinfoniaorkesterin kanssa oman hankkeen, jossa opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus johtaa ammattiorkesteria.

<https://dima-slobodeniouk.com>

Kalevi Aho

Kalevi Aho, einer der bedeutendsten zeitgenössischen Komponisten Finnlands, wurde am 9. März 1949 in Forssa in Südfinnland geboren. Ab dem Alter von zehn Jahren erhielt er in seiner Heimatstadt Violinunterricht, aus derselben Zeit stammen seine ersten Kompositionen. Ab Herbst 1968 studierte er Violine und Komposition an der Sibelius-Akademie in Helsinki; sein Kompositionslehrer war Einojuhani Rautavaara.

Nach seinem Abschluss (1971) setzte Kalevi Aho seine Studien als Schüler von Boris Blacher an der Staatlichen Hochschule für Musik und darstellende Kunst in Berlin fort (1971/72). Von 1974 bis 1988 war er Dozent für Musikwissenschaft an der Universität von Helsinki, von 1988 bis 1993 Professor für Komposition an der Sibelius-Akademie. Seit Herbst 1993 arbeitet er als freischaffender Komponist in Helsinki.

Der Schwerpunkt von Ahos Schaffen liegt auf großformatigen Orchester-, Kammer- und Vokalwerken. Gegenwärtig liegen unter anderem fünf Opern (1978–2013), 17 Symphonien (1969–2017), 32 Konzerte (1981–2020), drei Kammersymphonien für Streichorchester, weitere Orchester- und Vokalkompositionen sowie zahlreiche Werke für Kammerensemble und Soloinstrumente vor.

Außerdem hat er eine Reihe von Werken anderer Komponisten neu arrangiert und orchestriert; hervorzuheben ist dabei etwa die Fertigstellung von Uno Klamis unvollendetem Ballett *Pyörteitä* (*Wirbel*). Im Jahr 1992 ernannte die Sinfonia Lahti Kalevi Aho zu ihrem Composer-in-Residence; seit 2012 ist er Ehrenkomponist dieses Orchesters.

In Finnland hat sich Aho auch als produktiver Musikschriftsteller einen Namen gemacht. Mit seinen Schriften und Reden begleitet er die Kulturpolitik Finnlands kritisch; im finnischen Kulturleben hat er eine Reihe wichtiger Positionen inne.

***Sieidi*. Konzert für Schlagwerk und Orchester**

Im Mai 2009 spielte der schottische Schlagwerker Colin Currie James MacMillans Schlagwerkkonzert *Veni, Veni, Emmanuel* als Solist der finnischen Tapiola Sinfonietta. Colin wollte mich in diesem Zusammenhang treffen, und bei unserem Treffen stellte er sein Anliegen vor, nämlich für ihn ein Schlagwerkkonzert zu komponieren.

Ich komponierte das Konzert 2010 und die Uraufführung fand am 18. April 2012 in einem Konzert des London Philharmonic Orchestra in London statt. Colin war der Solist, das Orchester wurde von Osmo Vänskä dirigiert.

Normalerweise muss der Solist bei Schlagwerkkonzerten, umgeben von einem großen Schlagwerkarsenal, oft hinter dem Orchester spielen. In *Sieidi* gibt es nur neun Instrumente, die vom Solisten verwendet werden, und der Solist steht die ganze Zeit vor dem Orchester. Die Instrumente, die er benutzt, sind in einer Reihe vor der Bühne platziert, beginnend mit der Djembe auf der rechten Seite der Bühne (vom Auditorium aus gesehen) und endend mit dem Tam-Tam auf der linken Seite. Der Solist spielt in diesem Werk jeweils nur ein Schlaginstrument. Das Werk beginnt mit einem Djembe-Solo, dem nach einem Orchesterzwischenspiel ein Darabuka-Teil folgt. Von den Handtrommeln geht es weiter zu den mit Trommelschlägeln gespielten Felltrommeln: fünf Tom-Toms und eine kleine Trommel. Es folgen hölzerne Schlaginstrumente, eine Marimba mit fünf Oktaven sowie Holz- und Tempelblöcke. Schließlich kommt der Solist am linken Rand der Bühne zu den metallenen Schlaginstrumenten, dem Vibraphon und dem Tam-Tam. Die Tam-Tam-Kadenz ist der Wendepunkt des Werks. Danach kehrt er in umgekehrter Reihenfolge zurück und schließt das Werk mit der Djembe ab, mit der er sie auch begonnen hat. Auf diese Weise kann der Hörer den Fortschritt des Werks auch visuell verfolgen.

Zum Orchester gehören drei weitere Schlagwerker, die andere Instrumente als der Solist spielen. Der Paukist spielt hinter dem Orchester (das Werk enthält auch

einige große Paukensoli), und die beiden anderen befinden sich einander gegenüber an der Vorderseite der Bühne. Auf diese Weise habe ich versucht, musikalische Raumeffekte im Werk zu kreieren.

Ich gab der Arbeit den samischen Titel *Sieidi*. Die Sámi sind Verwandte der Finnen und leben als kleine Minderheiten in den nördlichsten Teilen Finnlands, Norwegens, Schwedens und Russlands. Ihre alte Kultur war schamanistischer Natur und „sieidi“ bedeutet heiliger Opferstein und Kultstätte der Sámi. Der Hauptgrund für die Wahl des Titels war, dass die Uraufführung in der Großstadt London stattfand, sodass ich das Publikum dort durch den Titel daran erinnern wollte, dass es auf der Welt viele kleine Völker wie die Sámi gibt, die in Sprache und Kultur gefährdet sind. Gleichzeitig ist dieses Werk eine Rede zu ihrer Verteidigung.

Sieidi beschreibt jedoch nicht ausschließlich samische oder finnische Rituale. Das Konzert beginnt mit dem Trommeln einer afrikanischen Djembe, gefolgt von einer arabischen Darabuka. Von hier aus gelangen wir über europäische Schlaginstrumente zum orientalischen Tam-Tam, bis wir zurückkehren. Einige der verwendeten Skalen erinnern an arabische klassische Musik. Der Ausgangspunkt des Konzerts war somit eine uralte, allen Völkern der Welt gemeinsamer Schamanismus und Ritualismus.

Sieidi ist einsätzig, jedoch in mehrere Abschnitte unterteilt, die schneller und langsamer, in wildem Rhythmus und lyrischer, ruhiger sind. Für den Solisten ist das Werk sehr anspruchsvoll, da er seine Spieltechnik ständig ändern muss – die Djembe- und Darabuka-Handtrommeltechnik, die sich erheblich von der Bauchtrommeltechnik von Toms oder kleinen Trommeln oder den Marimba- und Vibraphon-Spieltechniken von Schlaginstrumenten auf Tastenebene unterscheidet. Das Orchester spielt eine derart wichtige Rolle, dass das Werk ebenso fast als Konzert für Orchester betrachtet werden kann.

In kurzer Zeit wurde *Sieidi* zu meinem meistgespielten Werk – bis März 2020

gab es ungefähr 80 Aufführungen, und auch für die Zukunft sind mir zahlreiche Aufführungen von verschiedenen Schlagwerkern auf fünf Kontinenten bekannt.

Symphonie Nr. 5

Die 1975–76 komponierte 5. Symphonie basiert auf dem Widerspruch unserer Existenz. Fast alles auf der Welt und im Leben ist nicht ganz vollkommen und klar umrissen – Freude kann mit Trauer, Komödie mit Trauer, Wut mit Liebe vermischt werden. Die zentralen Interessen der Menschen kollidieren oft miteinander, Kommunikationsschwierigkeiten und Unverständnis entstehen. Die Beziehungen zwischen den Völkern sind voller Konflikte, und verschiedene soziale Ideologien oder Religionen kämpfen miteinander, was häufig zu Kriegen führt.

Diese Vision drückt sich in der Musik so aus, dass sich in der Komposition ständig verschiedene musikalische Ereignisse überlappen, die manchmal wenig miteinander zu tun haben. Die Polyphonie melodischer Linien hat sich zu einer Polyphonie vielstimmiger, von einander unabhängiger Musiken [Aho spricht von „Teilmusiken“] verändert. Oft findet eines der musikalischen Ereignisse im gleichen Zeitraum häufiger statt als die anderen, um einer anderen Art von aufkommender Musik einen Moment später die Vorherrschaft zu übergeben.

Große Anstiege gestalten die Gesamtform, die gegen Ende immer massiver und chaotischer werden. Die einteilige Symphonie wird von einer „maximalistischen“ Ästhetik dominiert – schon der erste Höhepunkt des Werkes versucht, konventionelle Proportionen zu überschreiten, und sie erlaubt dem Hörer während der gesamten Komposition keine Beruhigung der widersprüchlichen Welt bis auf einen kleinen Moment vor dem letzten musikalischen Kraftakt: Musik, die sich in vielstimmiges Chaos aufgelöst hat, bricht in einer langen Generalpause zusammen, ruhige h-moll-Akkorde der Hörner folgen, bevor die Coda der Symphonie beginnt.

Die Aufführung der Komposition erfordert zwei Dirigenten – an einigen Stellen

teilt sich das Orchester in zwei Teile, so dass eine Hälfte in einem anderen Tempo spielt als die andere, oder eine Orchestergruppe allmählich auf ein um die Hälfte schnelleres Tempo beschleunigt, während die andere Gruppe im gleichen Tempo bleibt, bis der Puls beider Orchestergruppen wieder gleich schlägt.

Die Symphonie Nr. 5 ist ein Wendepunkt in meinem Schaffen, an dem ich wirklich meine Grenzen ausprobiert habe. Das Komponieren war ein außergewöhnlicher Kraftakt, da das Werk in seiner Komplexität ständig an die Grenzen meiner Vorstellungskraft stieß. Die Fertigstellung der Symphonie hinterließ jedoch ein befreiendes Gefühl, dass jetzt alles möglich ist – jede musikalische Krise oder jedes musikalische Problem kann überwunden werden. Ohne die Schaffung dieser Komposition wäre ich wahrscheinlich nicht in der Lage gewesen, zum Beispiel meine von ihrer Ästhetik her ebenso extreme Kammeroper *Avain (Der Schlüssel)*, 1977–78) zu komponieren. Die Uraufführung der Fünften Symphonie fand am 19. April 1977 in Helsinki statt, und das Radio-Symphonieorchester wurde von Okko Kamu dirigiert.

© *Kalevi Aho 2020*

Colin Currie ist ein dynamischer und abenteuerlustiger Solist, dessen Engagement für die Bestellung und Schaffung neuer Musik 2015 von der Royal Philharmonic Society anerkannt wurde, die ihm den Instrumentalist Award verlieh. Seit seinen frühesten Jahren hat Currie Pionierarbeit bei der Schaffung neuer Musik für Schlagwerk geleistet, 2000 den Young Artist Award der Royal Philharmonic Society gewonnen und 2005 den Borletti-Buitoni Trust Award erhalten. Currie hat Werke von Komponisten wie Steve Reich, Elliott Carter, HK Gruber, Mark-Anthony Turnage, James MacMillan, Jennifer Higdon, Sir Harrison Birtwistle, Helen Grime, Einojuhani Rautavaara und Kalevi Aho uraufgeführt.

Zu Curries Orchesterengagements zählen Auftritte mit den New Yorker Philharmonikern, dem Concertgebouworkest, dem London Philharmonic Orchestra, dem Philharmonia Orchestra, dem Philharmonischen Orchester Helsinki, dem Royal Stockholm Philharmonic Orchestra und dem Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin. Currie gibt Solo-Rezitale und spielt Kammermusik mit Partnern wie Håkan Hardenberger, dem JACK Quartett, Huw Watkins, Nicolas Hodges und seinem eigenen Colin Currie Quartett und tritt an Orten und bei Festivals wie dem Southbank Centre, dem Edinburgh Festival, den BBC Proms, dem Lucerne Festival, und im Wiener Konzerthaus, de Doelen Rotterdam und der Wigmore Hall auf.

Curries dynamisches Ensemble, die Colin Currie Group, wurde 2006 gegründet, um die Musik von Steve Reich zu feiern, und gab ihr Fünf-Sterne-Debüt bei den BBC Proms. Seitdem haben Currie und sein Ensemble mit Reichs persönlicher Unterstützung die Rolle der Botschafter von dessen *Drumming* übernommen, das sie international aufgenommen und aufgeführt haben, mit Plänen für die Zukunft, ein neues Werk von Reich uraufzuführen.

Currie ist Artist in Association am Londoner Southbank Centre, wo er jede Saison auftritt, sowie künstlerischer Kurator der Grafenegg Academy.

www.colincurrie.com

Die **Sinfonia Lahti** ist ein Orchester, das stolz auf seine Traditionen, aber auch innovativ eingestellt ist. Im Mittelpunkt seiner Tätigkeit steht ein breites und vielfältiges Angebot von Symphoniekonzerten sowie qualitativ hochwertige Konzerte der leichteren Musik. Ein wesentlicher Schwerpunkt liegt auf der Arbeit mit Kindern und Jugendlichen. Das Orchester hat seinen Sitz in der Sibelius-Halle, deren Akustik zu den besten der Welt gehört.

Seit einigen Jahrzehnten sind die Chefdirigenten finnische Musiker von Weltruf – Osmo Vänskä, Jukka-Pekka Saraste, Okko Kamu und zuletzt Dima Slobode-

niouk, der im Herbst 2016 die Leitung des Orchesters übernommen hat. Dieselben Dirigenten sind auch als künstlerische Leiter des Sibelius-Festivals tätig gewesen, das das Orchester seit 2000 organisiert.

Die weltweite Bekanntheit der Sinfonia Lahti ist auf ihren umfangreichen Katalog von Aufnahmen, auf zahlreiche internationale Tourneen und Online-Konzerte zurückzuführen. Mehr als dreißig Jahre Aufnahmen, hauptsächlich für BIS, haben zu rund hundert Platten, vielen internationalen Schallplattenpreisen, drei Schallplatten in Platin und sieben Schallplatten in Gold geführt. Besonders die Sibelius-Einspielungen mit Osmo Vänskä – darunter die Originalversionen des Violinkonzertes und der Fünften Symphonie – fanden großen Anklang und legten den Grundstein für den internationalen Ruf des Orchesters als Sibelius-Interpret. Auch die Musik des Ehrenkomponisten des Orchesters, Kalevi Aho, hat eine wichtige Rolle in der Aufnahmeproduktion des Orchesters gespielt.

Die Sinfonia Lahti ist bei vielen renommierten Festivals und in führenden Veranstaltungsorten auf der ganzen Welt aufgetreten, darunter bei den BBC Proms in London, beim Festival der Weißen Nächte in St. Petersburg, im Concertgebouw in Amsterdam, in der Philharmonie in Berlin, im Musikverein in Wien und im Teatro Colón in Buenos Aires. Konzertreisen führten das Orchester nach Japan, China, Südkorea, in die USA, nach Südamerika und in viele europäische Länder.

www.sinfoniahahti.fi

Dima Slobodeniouk hat im Herbst 2016 die Leitung der Sinfonia Lahti als Chefdirigent übernommen. Seit September 2013 ist er auch Musikdirektor des Orquesta Sinfónica de Galicia, wobei er insbesondere für seine einfallsreiche Programmplanung und seine profunde Kenntnis des Repertoires große Anerkennung findet. In seinem Dirigat verbindet Slobodeniouk das kulturelle und musikalische Erbe seines Geburtslandes Russland mit dem seiner Wahlheimat Finnland.

Zu den Orchestern, mit denen er zusammengearbeitet hat, gehören das Concertgebouworkest in Amsterdam, die Berliner Philharmoniker, das Gewandhausorchester Leipzig, das Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, das London Philharmonic Orchestra sowie die Symphonieorchester von Boston, Chicago und Sydney. Zu den Solisten bei Konzerten, die er dirigiert hat, gehören unter anderen Leif Ove Andsnes, Joshua Bell, Truls Mørk, Baiba Skride, Yuja Wang und Frank Peter Zimmermann.

Die BIS-Einspielung von Kalevi Aho's Fagottkonzert, auf der Slobodeniouk die Sinfonia Lahti dirigiert, gewann 2018 den renommierten *BBC Music Magazine* Award. Im Juli 2019 erschien seine BIS-CD mit Klavierkonzerten mit Haochen Zhang, dem Gewinner des Van Cliburn Wettbewerbs, als Solist. Zu seinen weiteren BIS-Einspielungen gehören Musik von Strawinsky mit dem Orquesta Sinfónica de Galicia und dem Geiger Ilya Gringolts sowie Werke von Sebastian Fagerlund mit den Göteborger Symphonikern.

Der in Moskau geborene Dima Slobodeniouk studierte Violine an der Zentralen Musikschule Moskau, am Konservatorium Jyväskylä und an der Sibelius-Akademie. Er studierte Dirigieren bei Atso Almila, Leif Segerstam und Jorma Panula an der Sibelius-Akademie sowie bei Ilya Musin und Esa-Pekka Salonen. In den letzten Jahren hat Slobodeniouk mit Studenten der Verbier Festival Academy gearbeitet und eine Dirigierinitiative mit dem Orquesta Sinfónica de Galicia gestartet, die den Studenten die Möglichkeit bietet, am Pult eines professionellen Orchesters zu arbeiten.

<https://dima-slobodeniouk.com>

Kalevi Aho

L'un des plus importants compositeurs contemporains de la Finlande, Kalevi Aho est né à Forssa dans le sud du pays le 9 mars 1949. Il a commencé ses études de violon dans sa ville natale à l'âge de dix ans et ses premières compositions datent aussi de cette époque. À l'automne de 1968, il entra à l'Académie Sibelius à Helsinki dans la classe de violon et celle de composition d'Einojuhani Rautavaara.

Après avoir obtenu son diplôme en composition (1971), Kalevi Aho a poursuivi ses études à Berlin (1971–72) comme élève de Boris Blacher à la Staatliche Hochschule für Musik und darstellende Kunst. Il a donné des cours de musicologie à l'université d'Helsinki de 1974 à 1988 et, de 1988 à 1993, il a enseigné la composition à l'Académie Sibelius. Il travaille comme compositeur indépendant à Helsinki depuis l'automne 1993.

Le travail de Aho est centré particulièrement sur des œuvres orchestrales de grand format, des compositions de chambre et vocales ; aujourd'hui, son catalogue compte cinq opéras (1978–2013), dix-sept symphonies (1969–2017), trente-deux concertos (1981–2020), trois symphonies de chambre pour orchestre à cordes, autre musique orchestrale et vocale ainsi que beaucoup de musique pour ensembles de chambre et pour instruments solos.

Il a fait aussi plusieurs arrangements et orchestrations d'œuvres d'autres compositeurs. Le projet le plus important a été la finition du ballet inachevé *Pyörteitä* (*Tourbillons*) d'Uuno Klami. En 1992, l'Orchestre symphonique de Lahti a nommé Kalevi Aho compositeur en résidence et, depuis 2012, il en est compositeur lauréat.

En Finlande, Aho s'est aussi mérité une bonne réputation comme compositeur assidu de musique et, grâce à ses écrits et ses déclarations, il occupe une place bien en vue dans la politique culturelle de la Finlande. Il a assumé plusieurs responsabilités importantes dans la vie culturelle finlandaise.

***Sieidi*. Concerto pour percussion solo et orchestre**

En mai 2009, le percussionniste virtuose Colin Currie était soliste avec la Tapiola Sinfonietta, l'orchestre d'Espoo, la ville voisine de Helsinki, dans le concerto *Veni, veni, Emmanuel* de James MacMillan. Au cours de sa visite, Colin dit qu'il aimerait me rencontrer et, à notre rencontre, il me dit pourquoi – il voulait que je compose un concerto pour percussion pour lui.

J'ai écrit le concerto en 2010 et l'Orchestre philharmonique de Londres le créa à Londres le 14 avril 2012. Colin Currie en était le soliste et le concert a été dirigé par Osmo Vänskä.

Normalement, dans un concerto pour percussion, le soliste doit jouer entouré d'une énorme batterie d'instruments, souvent derrière l'orchestre. *Sieidi* ne demande que neuf instruments et le soliste se tient tout le temps devant l'orchestre. Les instruments sont alignés à l'avant de la scène commençant par un djembé à l'extrême droite (vu du public) et finissant par un tam-tam à l'extrême gauche. Le soliste ne joue que d'un instrument à la fois. Le concerto commence avec un solo de djembé suivi d'un pont à la darbouka. Le soliste passe ensuite des instruments battus à la main aux membraphones joués avec des baguettes, les cinq tomtoms et la caisse claire. Suivent ensuite les percussions de bois : le marimba à cinq octaves, les blocs de bois et les blocs chinois. Le soliste arrive finalement aux instruments de métal : le vibraphone et tam-tam à gauche en avant de la plate-forme. Une cadence de tam-tam marque un point tournant ; à partir de là, le soliste revient sur ses pas et joue dans l'ordre inverse, terminant avec le djembé avec lequel il avait commencé. Ainsi, le public peut suivre visuellement la progression du concerto.

L'orchestre comprend aussi trois autres percussionnistes jouant d'autres instruments que ceux du soliste. L'un d'eux (le timbalier ; le concerto renferme aussi quelques grands solos de timbales) joue derrière l'orchestre et les deux autres se trouvent au centre de la salle, face l'un à l'autre de chaque côté. J'ai essayé de cette

manière de créer aussi des effets d'espace musical.

Le titre du concerto, *Sieidi*, est dans la langue parlée par les Samis, un peuple indigène finno-ougrien vivant maintenant en petites minorités dans la partie nordique de la Finlande, Norvège, Suède et Russie. Leur ancienne culture est de nature chamanique et « sieidi » indique une ancienne place de culte comme un roc à la forme inhabituelle. L'idée centrale pour le choix du titre est en fait que la création mondiale devait avoir lieu dans une grande ville, Londres. Je voulais rappeler au public qu'il se trouve plusieurs minorités culturelles en danger dans le monde et *Sieidi* parle ainsi pour elles.

Sieidi ne représente cependant pas seulement les Samis au rituel chamanique finlandais. La musique s'ouvre sur un solo de djembé africain suivi d'une darbouka arabe. Puis le soliste passe des instruments de percussion européens au tam-tam oriental avant de revenir dans l'ordre inverse. Certaines des gammes portent des échos de musique classique arabe. Le point de départ a ainsi été une approche universelle au rituel et au chamanisme.

Le concerto *Sieidi* est en un mouvement mais divisé en plusieurs sections plus rapides et plus lentes, sauvagement rythmiques, lyriques et plus statiques. Il est extrêmement exigeant pour le soliste qui doit constamment passer d'une technique à l'autre – car la technique de battement des mains pour le djembé et la darbouka diffère radicalement de celle du tomtom ou de la technique de maillets ou de celle d'instruments de percussion à hauteurs définies comme le marimba et le vibraphone. L'orchestre occupe un rôle si important que l'œuvre pourrait presque être considérée comme un concerto pour orchestre.

En peu de temps, *Sieidi* est devenu mon œuvre pour orchestre la plus jouée – près de 80 fois jusqu'ici (mars 2020) avec la perspective de plusieurs autres exécutions sur cinq continents par plusieurs percussionnistes.

Symphonie n° 5

Le fond de ma Symphonie n° 5, composée en 1975–76, est une vision de l'incohérence de notre existence. Il n'y a vraiment rien dans le monde ou dans nos vies qui soit entièrement complet et nettement taillé – la joie peut être mêlée à de la tristesse, le chagrin aux comicalités, l'amour à la colère. Les intérêts communs des gens entrent souvent en collision, donnant lieu à des problèmes de communication et à un manque de compréhension. Les relations entre les nations sont remplies de contradictions ; des idéologies sociales ou des religions diverses se battent, entraînant souvent des guerres.

J'ai exprimé cette vision dans la musique en laissant constamment divers événements musicaux se chevaucher, parfois sans qu'il y ait de lien entre eux ; la polyphonie des lignes mélodiques s'est changée en une polyphonie des différentes « musiques » sonnantes ensemble. Souvent, l'un des événements musicaux simultanés devient plus dominant que les autres, seulement pour céder sa suprématie un moment après quand un autre type d'idée fait son chemin au premier plan.

La forme générale est caractérisée par de grands sommets qui, vers la fin, deviennent encore plus massifs et chaotiques. Cette symphonie en un mouvement est dominée par une esthétique « maximaliste » – le premier sommet de l'œuvre essaie déjà d'excéder des proportions normales et, tout au long de la pièce, l'auditeur n'a pas la chance de fuir son monde contradictoire excepté à un bref moment avant le dernier effort musical : s'étant effondrée dans un chaos de plusieurs douzaines de lignes, la musique s'écroule dans une longue pause générale, suivie de calmes accords en si mineur aux cors avant le début de la coda de la symphonie.

L'exécution de cette œuvre nécessite deux chefs d'orchestre – à divers moments l'orchestre est divisé en deux parties, une moitié jouant à un tempo différent de l'autre, ou avec un groupe orchestral commençant à jouer graduellement plus vite jusqu'à aller deux fois plus vite que l'autre qui garde le même tempo, jusqu'à con-

vergence des battues sous-jacentes des deux groupes orchestraux.

La Cinquième Symphonie a été une œuvre de percée dans ma production, une où j'ai vraiment testé mes limites. J'ai fourni un effort exceptionnel à la composer parce que l'œuvre, dans toute sa complexité, transcendait constamment les limites de mes possibilités d'imagination. De la terminer me laissa pourtant sur le sentiment libérateur que tout était maintenant possible – tout problème musical ou crise pouvait être surmonté. Si je n'avais pas écrit cette symphonie, j'aurais sûrement été incapable de composer des œuvres comme l'opéra de chambre *Avain (La Clé ; 1977–78)* dont l'esthétique est tout aussi intense. La création mondiale de la Cinquième Symphonie eut lieu à Helsinki le 19 avril 1977 par l'Orchestre symphonique de la Radio de Finlande dirigé par Okko Kamu.

© *Kalevi Aho 2020*

Colin Currie est un soliste dynamique et aventureux dont l'engagement à commander et créer de la musique nouvelle a été reconnu en 2015 par la Société philharmonique royale qui lui accorda l'Instrumentalist Award. Dès ses plus jeunes années, Currie traça une voie pionnière en créant de la musique nouvelle pour percussion, gagnant le Young Artist Award de la Société philharmonique royale en 2000 et recevant un Borletti-Buitoni Trust Award en 2005. Currie a créé des œuvres des compositeurs Steve Reich, Elliott Carter, HK Gruber, Mark-Anthony Turnage, James MacMillan, Jennifer Higdon, Sir Harrison Birtwistle, Helen Grime, Einojuhani Rautavaara et Kalevi Aho.

Les engagements orchestraux de Currie ont inclus des apparitions avec l'Orchestre philharmonique de New York, Concertgebouworkest, Orchestre philharmonique de Londres, Orchestre Philharmonia, Orchestre philharmonique royal de Stockholm et Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin. Currie donne des récitals solos et de musique

de chambre avec par exemple Håkan Hardenberger, le JACK Quartet, Huw Watkins, Nicolas Hodges et son propre Colin Currie Quartet à des salles et des festivals renommés dont Southbank Centre, festival d'Edinburgh, Proms de la BBC, Festival de Lucerne, Konzerthaus de Vienne, de Doelen Rotterdam et Wigmore Hall.

Le dynamique ensemble de Currie, le Colin Currie Group, fut formé en 2006 pour célébrer la musique de Steve Reich et fit ses débuts cinq étoiles aux Proms de la BBC. Depuis lors, avec l'approbation personnelle de Reich, Currie et son ensemble ont endossé le rôle d'ambassadeurs de *Drumming* qu'ils ont enregistré et joué partout au monde; leur prochain projet est de créer une nouvelle œuvre de Reich.

Currie est artiste en association au Southbank Centre de Londres où il joue chaque saison et est conseiller artistique de l'Académie de Grafeneeg en Autriche.
www.colincurrie.com

L'**Orchestre symphonique de Lahti** est fier de ses traditions mais il garde néanmoins une attitude innovatrice. Le cœur de ses activités est formé d'une série importante et variée de concerts symphoniques en plus de concerts de haute qualité de musique plus légère. Une importance particulière est accordée au travail dirigé vers les enfants et les jeunes gens. L'orchestre réside au Sibelius Hall dont l'acoustique a été répertoriée comme l'une des meilleures au monde.

Pendant quelques décennies, les chefs principaux ont été des musiciens finlandais de réputation mondiale – Osmo Vänskä, Jukka-Pekka Saraste, Okko Kamu et, récemment, Dima Slobodeniouk qui devint chef attitré en automne 2016. Les mêmes chefs ont servi de directeurs musicaux du Festival Sibelius que l'orchestre organise depuis 2000.

La grande réputation mondiale de l'Orchestre symphonique de Lahti provient de son vaste catalogue de disques, nombreuses tournées internationales et concerts en ligne. Plus de trente ans d'enregistrements, la plupart sur étiquette BIS, ont ré-

sulté en une centaine de disques, plusieurs prix internationaux pour disques, trois disques de platine et sept disques d'or. Ses enregistrements de Sibelius avec Osmo Vänskä – dont les versions originales du concerto pour violon et de la cinquième symphonie du compositeur – ont été particulièrement bien reçus et jetèrent les fondations de la réputation internationale de l'orchestre pour ses interprétations de Sibelius. La musique du compositeur lauréat de l'orchestre, Kalevi Aho, a aussi joué un rôle important dans sa production discographique.

L'Orchestre symphonique de Lahti s'est produit à plusieurs festivals prestigieux et dans des salles réputées partout au monde dont les Proms de la BBC à Londres, le Festival des nuits blanches à St-Pétersbourg, des concerts au Concertgebouw à Amsterdam, Philharmonie à Berlin, Musikverein à Vienne et Teatro Colón à Buenos Aires. Des tournées ont mené l'orchestre au Japon, en Chine, Corée du Sud, aux États-Unis, en Amérique du Sud et dans plusieurs pays européens.

www.sinfonialahti.fi

Dima Slobodeniouk entra en fonction comme chef attitré de l'Orchestre symphonique de Lahti en automne 2016. Depuis septembre 2013, il est aussi directeur musical de l'Orquesta Sinfónica de Galicia, se méritant un éloge particulier pour ses programmes inventifs et sa connaissance approfondie du répertoire. Slobodeniouk marie les héritages culturels et musicaux de son pays natal, la Russie, avec ceux de son pays d'adoption, la Finlande.

Il a travaillé avec entre autres le Concertgebouworkest d'Amsterdam, Orchestre Philharmonique de Berlin, l'Orchestre du Gewandhaus de Leipzig, l'Orchestre symphonique de la Radio de Bavière, l'Orchestre philharmonique de Londres et les orchestres symphoniques de Boston, Chicago et Sydney. Il a accompagné en concert les solistes Leif Ove Andsnes, Joshua Bell, Truls Mørk, Baiba Skride, Yuja Wang et Frank Peter Zimmermann.

Le disque BIS du Concerto pour basson de Kalevi Aho sur lequel Slobodeniouk dirige l'Orchestre symphonique de Lahti a gagné un prestigieux *BBC Music Magazine* Award en 2018 et, en juillet 2019, son disque BIS de concertos pour piano est sorti avec le soliste Haochen Zhang, gagnant du concours Van Cliburn. Parmi ses autres disques BIS se trouvent de la musique de Stravinsky avec l'Orquesta Sinfónica de Galicia et le violoniste Ilya Gringolts ainsi que des œuvres de Sebastian Fagerlund avec l'Orchestre symphonique de Göteborg.

Né à Moscou, Dima Slobodeniouk a étudié le violon à l'École de musique centrale de Moscou, au conservatoire de Jyväskylä et à l'Académie Sibelius. En direction, il a été élève d'Atso Almila, Leif Segerstam et Jorma Panula à l'Académie Sibelius, mais aussi d'Ilya Musin et Esa-Pekka Salonen. Ces dernières années, Slobodeniouk a travaillé avec des étudiants à l'académie du festival de Verbier et il a commencé une initiative de direction avec l'Orquesta Sinfónica de Galicia, fournissant aux élèves une chance de travailler sur le podium avec un orchestre professionnel.

<https://dima-slobodeniouk.com>

The music on BIS's Hybrid SACDs can be played back in Stereo (CD and SACD) as well as in 5.0 Surround sound (SACD).

Our surround sound recordings aim to reproduce the natural sound in a concert venue as faithfully as possible, using the newest technology. In order to do so, all channels are recorded using the full frequency range, with no separate bass channel added. If your sub-woofer is switched on, however, most systems will also automatically feed the bass signal coming from the other channels into it. In the case of systems with limited bass reproduction, this may be of benefit to your listening experience.

Recording Data

Recording: January 2020 [*Sieidi*]; January 2017 [Symphony No. 5] at the Sibelius Hall, Lahti, Finland
Producers: Marion Schwebel (Take5 Music Production) [*Sieidi*]
Martin Nagorni (Arcantus Musikproduktion) [Symphony No. 5]
Sound engineers: Christian Starke [*Sieidi*]
Marion Schwebel [Symphony No. 5]
Equipment: BIS's recording teams use microphones from Neumann, DPA and Schoeps, audio electronics from RME, Lake People and DirectOut, MAD! optical cabling technology, monitoring equipment from B&W, STAX and Sennheiser, and Sequoia and Pyramix digital audio workstations.
Original format: 24-bit / 96 kHz
Post-production: Editing and mixing: Marion Schwebel [*Sieidi*]; Martin Nagorni [Symphony No. 5]
Executive producer: Robert Suff

Booklet and Graphic Design

Cover text: © Kalevi Aho 2020
Translations: Susan Sinisalo & Andrew Barnett (English); Elke Albrecht (German); Arlette Lemieux-Chené (French)
Front cover image: Robert Delaunay: *Rythme, Joie de vivre*, oil on canvas, 200 x 228 cm. Musée National d'Art Moderne, Paris
Photo of Kalevi Aho and Colin Currie: © Colin Currie
Typesetting, lay-out: Andrew Barnett (Compact Design)

BIS Records is not responsible for the content or reliability of any external websites whose addresses are published in this booklet.

BIS recordings can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden
Tel.: +46 8 544 102 30 info@bis.se www.bis.se

BIS-2336 © & © 2020, BIS Records AB, Sweden.

KALEVI AHO and COLIN CURRIE